शास्त्री-तृतीयवर्षम् (दर्शनविद्याशाखा)

पत्रसंङ्केतः	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट्	यूनिट्	होरा
DSCC- 11	**मीमांसादर्शनस्य परिचयः इतिहासश्च मीमांसान्यायप्रकाशस्यादितः विशिष्टविधिं यावत्**	1	1	16-20
	विशिष्टविधौ मत्वर्थलक्षणातः वाक्यप्रामाण्यनिरूपणं यावत्	1	1	16-20
	प्रकृतिविकृतिलक्षणविचारतः आरादुपकाराङ्गनिरूपणं यावत्	1	1	16-20
	प्रयोगविधिनिरूपणतः धर्मावबोधे विधिप्रामाण्यं यावत्	1	1	16-20

पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्-

- मीमांसाशास्त्रप्रतिपादितविधिभागस्य तात्पर्यज्ञापनम्।
- साम्प्रतिके काले मीमांसाशास्त्रस्य योगदानविषयकावधारणा।
- मीमांसादर्शनस्य विशेषपरिचयावाप्तिः।

पाठ्यक्रम-अध्ययनस्य योग्यता

- शास्त्रिद्वितीयवर्षपरीक्षासमुत्तीर्णाः छात्राः अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययने अर्हाः।

पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः-

- व्युत्पत्तिविधिः
- सम्प्रेषणविधिः
- व्याख्यानपद्धतिः
- खण्डान्वयपद्धतिः
- प्रश्नोत्तरविधिः

सङ्गतिः-

- मीमांसाशास्त्रमाश्रित्य प्रकरणग्रन्थस्याध्ययनम्, अग्रीमानुसन्धानयोग्यग्यतायाः बीजवपनञ्च।

फलितांशः-

- अध्येतॄणां मीमांसाशास्त्रीयज्ञानाधिगतिः।
- अध्यतृभिः शास्त्रस्यास्य प्रचारप्रसारश्च।
- भारतीयज्ञानपरम्परायां मीमांसाशास्त्रीयज्ञानस्य परमावश्यकत्वज्ञापनम्।
- छात्रेषु मीमांसाशास्त्रीयाभिरुच्युत्पादनम्।

परीक्षाप्रणाली-

सैद्धान्तिकपद्धतिः –

- अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः
- लघूत्तरीयाः प्रश्नाः
- दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः

प्रायोगिकपद्धतिः –

- विडिओग्राफी लाइव्
- सङ्गोष्ठी/प्रश्नमञ्च
- उपस्थिति एवं व्यवहारः
- परियोजना वा प्रदत्तकार्यम्

मूल्यङ्कनप्रक्रिया-

- बाह्यमूल्याङ्कनप्रक्रिया
- आन्तरिकमूल्याङ्कनप्रक्रिया

परीक्षायाः माध्यमः-

- संस्कृतभाषामाध्यमेन

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः-

- मीमांसान्यायप्रकाशः, आपदेव, श्रीलालवहादरशास्त्री-राष्ट्रीयविश्वविद्यालयः, नवदेहली।

सहायकसंदर्भग्रन्थाः-

- मीमांसा दर्शन का विवेचनात्मक इतिहास, गजाननशास्त्री मुसलगाँवकर, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी।
- अर्थसंग्रहः, लौखाक्षिभास्करः, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी।
- जैमिनीयन्यायमाला-माधवाचार्यः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी।
- शाबरभाष्यम् – शवरस्वामी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस्, वाराणसी।
- भारतीय दर्शन - चन्द्रधर शर्मा, मोतिलाल वनारसीदास, वाराणसी।
- भारतीयदर्शनम् – जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी।
- भारतीय दर्शन की चिन्तनधारा – प्रो.राममूर्त्ति शर्मा, चौखाम्बा औरियन्टालिया, गोकुल भवन, के ३७।१०९, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी।
- भारतीयदर्शन का इतिहास – बलदेव उपाध्याय, चौखाम्बा औरियन्टालिया, गोकुल भवन, के ३७।१०९, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी।

प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्-

- विश्वविद्यालयस्य परीक्षानियमानुसारम्

पत्रसंङ्केतः	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट्	यूनिट्	होरा
DSCC- 12	**अद्वैतवेदान्तदर्शने प्रमाणविचारः प्रत्यक्षलक्षणविचारश्च**	1	1	16-20
	प्रत्यक्षभेदनिरूपणम्	1	1	16-20
	अनुमानप्रमाणमुपमानप्रमाणनिरूपणञ्च	1	1	16-20
	आगमप्रमाणविमर्शः	1	1	16-20

पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्-

- अद्वैतवेदान्तशास्त्रप्रतिपादितप्रमाणानां स्वरूपविज्ञापनम्।
- वेदान्तदर्शनस्य विशेषपरिचयावाप्तिः।

पाठ्यक्रम-अध्ययनस्य योग्यता

- शास्त्रिद्वितीयवर्षपरीक्षासमुत्तीर्णाः छात्राः अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययने अर्हाः।

पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः-

- व्युत्पत्तिविधिः
- सम्प्रेषणविधिः
- व्याख्यानपद्धतिः
- खण्डान्वयपद्धतिः
- प्रश्नोत्तरविधिः

सङ्गतिः-

- वेदान्तशास्त्रमाश्रित्य प्रकरणग्रन्थस्याध्ययनम्, अग्रीमानुसन्धानयोग्यग्यतायाः बीजवपनञ्च।

फलितांशः-

- अध्येतॄणां वेदान्तशास्त्रीयप्रमाणानां ज्ञानाधिगतिः।
- भारतीयज्ञानपरम्परायां वेदान्तशास्त्रीयज्ञानस्य परमावश्यकत्वज्ञापनम्।
- छात्रेषु वेदान्तशास्त्रीयाभिरुच्युत्पादनम्।

परीक्षाप्रणाली-

सैद्धान्तिकपद्धतिः –

- अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः
- लघूत्तरीयाः प्रश्नाः
- दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः

प्रायोगिकीपद्धतिः –

- विडिओग्राफी लाइव्
- सङ्गोष्ठी/प्रश्नमञ्च

- उपस्थिति एवं व्यवहारः
- परियोजना वा प्रदत्तकार्यम्

मूल्यङ्कनप्रक्रिया-

- बाह्यमूल्याङ्कनप्रक्रिया
- आन्तरिकमूल्याङ्कनप्रक्रिया

परीक्षायाःमाध्यमः-

- संस्कृतभाषामाध्यमेन

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः-

- वेदान्तपरिभाषा - धर्मराजाध्वरीन्द्र, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

सहायकसंदर्भग्रन्थाः-

- ईशादिदशोपनिषद् – गीताप्रेस, गोरखपुर,उ.प्र.
- ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् - आचार्यशङ्करः, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान्, दिल्ली, 2016
- अद्वैतसिद्धिप्रकाशः – प्रो.सुकान्तकुमारसेनापतिः, तीरतरङ्ग प्रिण्टर्स आण्ड पब्लिकेशन, भुबनेश्वर।
- वेदो में विज्ञान -कपिलदेव द्विवेदी,चौखम्भा सुरभारती प्रकाशन,वाराणसी
- वैदिकविज्ञान – दयानन्द, राजस्थान संस्कृत अकादमी,राजस्थान
- भातीयदर्शन (हिन्दी) (उपनिषद् दर्शन)– एस्. एन्. दासगुप्ता, राजस्थान हिन्दी अकादेमी
- भारतीय दर्शन इतिहास- बलदेव उपाध्याय, उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ
- भारतीयदर्शन का इतिहास - बलदेव उपाध्याय, चौखाम्बा औरियन्टालिया, गोकुल भवन, के ३७।१०९, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी।
- भारतीयदर्शनम् - जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी।
- अद्वैतसिद्धिप्रकाशः - प्रो.सुकान्तकुमारसेनापतिः, तीरतरङ्ग प्रिण्टर्स आण्ड पब्लिकेशन, भुबनेश्वर।
- वेदान्तविन्दुः - डॉ.हरप्रियादाशः, सांविदी प्रकाशन, कॉलेज रोड, पुरी।
- A graphic repocsentation of vedantasara – Prof. Pyarimohan Pattanayak, Homan publishing house, New Delhi, 1987.

प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्-

- विश्वविद्यालयस्य परीक्षानियमानुसारम्